וואל סטריט

א העכסט שפאנענדער שטאף פון דעם אידיש־אמעריקאנעם לעבען קיינס צו טאג געבוים אויף די לעצטע פאסירונגען אין וואל סטרים

— פון —

מארק סארדעל

(פארזעצונג)

און ווידער איז ער צוריקגעקומען, און ווידער האט ער צו דער פרוי אפע־לירט. ער האט פאר איהר געמאלען דאס פרייהייט פון לעבען מיט די שעהנסטע קאלירען פון זיין פאנטאזיע. ער האט איהר דערמאנט, אז דאס לעבען און די פרייהייט איז איהר פון גאט באשערט, און אז זי האט ניט קיין רעכט דאס דא־זיגע לעבען און די דאזיגע פרייהייט צו פארווארפען אזוי ווי אן איבעריגע זאך. זי האט זיך צוגעהערט און דאס הארץ איהרס האט געקלעמט, ניט אזוי דער־פאר ווייל עס האט געביינקט נאך יענער פרייהייט, וועגען וועלכער דער יונגער־מאן האט מיט אזוי פיעל ליעבשאפט גע־רעכט, נאר ווייל זי האט זיך ניט גע־פיהלט אימשטאנד מיט עפעס צו באדאנ־קען דעם יונגענמאן פאר די שעהנע רייד וואס ער האט גערעדט.

און ווידער איז הערי צו דער פרוי צוריקגעקומען. דאס איז געווען נאכדעם ווי סעמועל פון איין זייט און עלסי'ס באבע פון דער צווייטער זייט, האבען איהם אויפגעמונטערט, צוגעגעבען מוט און גערעטען ווידער צו פרובען. אפשר וועט איהם דאך געלינגען די פרוי צו באַ־וועגען. ער איז ווידער געקומען און ווי־דער איז ער געשטאנען פאר איהר מיט א געבעט אין זיינע אויגען. עס האט גע־מאכט דעם איינדרוק, אז ניט די פרוי, נאר ער, לאיער פינקעל, איז דער אנגע־קלאגטער, און אז ניט ער, נאר די דאזיגע פרוי מיט דעם אויסגעבלייכטען פנים און גרויליכע האר איז די, וואס האט די מאכט אין דער האנט איהם צו באשיצען און אפשר ראטעווען. ניט זי האט זיך ביי איהם געבעטען, נאר ער ביי איהר, און ער האט ניט געוואוסט וואס נאך פאר א ווערטער ער זאל געברויכען כדי צוצוקו־מען צו איהר הארץ.

— מיין ליבער יונגערמאן — האט זי געזאגט מיט א פארדריקטער שטימע — עס טוט מיר זעהר וויי וואס איך קען פאר אייך גארנישט טאן.

— אבער איך בעט ניט פאר זיך! — האט הערי זיך געצאפעלט מיט טרעהרען אין די אויגען — איך פאר אייך, פאר אייך אליין.

— א דאנק אייך — האט זי געזאגט — אבער איך בין צופרידען אזוי ווי עס איז.

— אבער דאס קען דאך ניט זיין! — האט ער אויסגעשריען.

— איהר זעהט דאך... — איז געווען איהר שטילער ענטפער.

ס'איז געווען א שווערע, דריקענדע פויזע. הערי האט ניט געוואוסט וואס ווייטער צו זאגען.

— איך בין א יונגערמאן, אן אנפאנ־גער — האט ער פלוצלונג ווידער אנגע־הויבען רעדען צו איהר — און עס מיינט אזוי פיעל פאר מיין קאריערע אט די גע־לעגענהייט אייך צו פארטיידיגען...

זי האט געקוקט אויף איהם מיט א שמייכעל און מיט פארוואונדערונג.

— הייסט עס — האט זי געזאגט — אז איהר האט אין זין זיך אליין...

— ניין, ניין... ניט דאס האב איך געמיינט!... — האט הערי אויסגערופען געערגערט אויף זיך אליין — ניט דאס האב איך געמיינט צו זאגען.

— איהר האט אבער געזאגט דעם אמת — האט לארא שטיל געזאגט.

— יא, אמת איז דאס, איך גיב צו... — האט הערי געענטפערט — אבער דאס איז ניט מיין הויפט צוועק.

— א, גאט מיינער, פארשטעהט איהר דען ניט, פארשטעהט איהר דען ניט? — האט הערי אויסגערופען.

— וואס זאל איך פארשטעהן?

— פארשטעהט איהר דען ניט — האט הערי געזאגט — אז אייער לאגע האט מיך אזוי שטארק פאראינטערע־סירט!

— פארוואס אזוי — האט זי גע־פרעגט.

— פארוואס? איך ווייס ניט. איך קען אויף דעם ניט ענטפערען. איך קען גם מיר אליין ניט ערקלערען.

— דאס איז דאך מאדנע — האט לא־רא געזאגט.

— א, שטעלט זיך פאר, ליעבע פרוי — האט הערי גערעדט — איך זיץ דא מיט אייך און רעד, און איך פארגעס אפילו, אז מיר געפינען זיך אין א פרי־זאן.

— דער אמת איז — האט זי גע־זאגט — אז ווען איהר רעדט צו מיר, פארגעס איך אויך, אז איך געפין זיך אין א פריזאן.

— איך פארזיכער אייך — האט הערי ווייטער גערעדט — אז ווען ניט מיין אינטערעס אין אייך אליין, וואלט איך שוין לאנג פון דער קיום זיך צוריקגע־צויגען.

— פארוואס טוט איהר עס ניט?

האט זי געפרעגט.

— איך קען ניט... איך קען ניט!...

— פארוואס קענט איהר ניט? — האט לארא געפרעגט, און אין דער זעל־בער צייט האט זי זיך אזוי ווי פאר עפעס געשראקען. און ווי, האט זי געטראכט, וואלט געווען ווען דער יונגערמאן הערט טאקע אויף צו אינטערעסירען זיך מיט איהר... דערווייל איז ער געווען דער איינציגער וואס האט איהר געבראכט א לעבעדיגען גרוס ניט נאר פון דער פריי־ער לעבעדיגער און ליכטיגער וועלט, נאך וועלכער זי האט צייטענווייז אזוי גע־ביינקט, נאר וועלכער האט איהר אויך גע־בראכט א דירעקטען גרוס פון יענעם אינ־טעלעקטועלען און שעהנעם לעבען, וואס איז אמאל אויך איהר לעבען געווען... זי האט אזוי געביינקט נאך שעהנע רייד און פיינע מאניערען, וואס זי האט אין די לעצטע יאהרען פון איהר לעבען אויף דער בויערי אזוי ווייניג געהערט און אזוי זעל־טען געזעהן.

— איך ווייס ניט ווי דאס צו ער־קלערען — האט הערי געזאגט — נאר איך האב דאס געפיהל אז איהר געהערט צו אן אנדער וועלט.

— צו אן אנדער וועלט?

— יא, צו אן אנדער וועלט. איהר קומט ניט פון דער בויערי, ניט אמת?

זי האט ארונטערגעלאזט דעם קאפ.

— איהר ווילט ווייטער ניט רעדען! — האט הערי אויסגערופען מיט ערגער־ניש — איהר האט ניט קיין צוטרויען צו מיר... איהר מיינט אלץ, אז איך וויל עפעס אויספארשען פון אייך... מיט ביט־רע וועגען עפעס אויסגעפינען... אבער איך שווער אייך, אז דאס איז ניט מיין ציעל.

— אנטשולדיגט מיר. — האט זי גע־זאגט.

— איך פיהל — האט הערי ווייטער גערעדט — אז אן אומגליקליכער צופאל האט אייך געבראכט צו דעם לעבען אויף דער בויערי.

לארא האט ווידער ארונטערגעלאזט דעם קאפ.

— איך פיהל — האט הערי פארט־געזעצט — אז איהר האט קיינמאל פריי־הער אין אייער לעבען ניט געהאלטען קיין רעוואלווער אין דער האנט.

זי האט געשוויגען.

— האב איך אפשר ווידער א טעות? — האט הערי געפרעגט.

זי האט געדרעהט מיט'ן קאפ אויף ניין.

— האב איך, הייסט עס, ניט קיין טעות? — האט הערי געזאגט — האט מיך, הייסט עס, מיין געפיהל ניט גע־נארט. איך האב עס אלע מאל געוואוסט אז איהר זענט ניט קיין מערדערין...

— א, מיין גאט! — האט זיך ארויסגעריסען פון איהר מויל.

— איך מיין — האט הערי זיך פאר־כאפט — אז איהר האט דעם מאן ניט דערשאסען ניט אין קאלטען בלוט, נאר עס איז געווען א געוויסע אורזאכע, וואס האט אייך געטריבען דאס צו טאן. איז דאס אפשר געווען זעלבסטפארטיידיגונג?

— ניין — האט לארא שטיל געענט־פערט.

— ניין? האט ער אפשר געראהט אייער פרויען־עהרע?

לארא האט ווידער געשאקעלט מיט'ן קאפ אויף ניין.

— ניין? ווידער ניין? — האט הערי אויסגערופען אויסער זיך — האט איהר אפשר מיט אייער טאט געזוכט צו שיצען אן אנדערען'ס עהרע?

לארא האט ארונטערגעלאזט דעם קאפ. מעהר האט ער פון איהר אין דעם נאכמיטאג קיין ווארט ניט געקענט ארויס־קריגען.

א פארצווייפעלטער איז ער ארויס פון איהר צעל. ער האט שווער געאטעמט און האט ניט געוואוסט וואס ער זאל ווייטער טאן.

קאפיטעל זעכציג־פינף

הילף פון דער זייט

ביים עק פון דעם לאנגען, גרויען קארידאר איז געשטאנען א מיטעל־יערי־גע פרוי און האט אזוי ווי געווארט אויף הערי'ס אנקומען. הערי האט די פרוי אבער ניט באמערקט. ער איז געווען צו־פיעל פארטאן אין זיינע געדאנקען און דאס הארץ איז איהם געווען צו שווער און אנגעפילט מיט זארג.

ער איז פארביי־געגאנגען די פרוי און האט זיך געלאזט צום ארויסגאנג אויף דער גאס.

— אנטשולדיגט... — האט ער דער־הערט א שטימע.

הערי האט זיך אפגעשטעלט און האט זיך אומגעקוקט. די פרוי, וועלכע האט איהם אפגעשטעלט, האט ער קיינ־מאל פריהער ניט געזעהן. ער איז געווען זיכער אין דעם.

— וועל? — האט ער קאלט גע־פרעגט.

די פרוי האט זיך פארנויגט.

— איהר זענט דער לאיער? — האט זי געזאגט.

— יא. וואס ווילט איהר?

— איך בין בערטא.

— ווער?

— בערטא.

— וועלכע בערטא?

— בלויז בערטא.

— וועל?

— קען איך מיט אייך רעדען?

— וואס ווילט איהר?

— איך וויל אייך העלפען.

— מיר העלפען?

— איך מיין ניט אייך, נאר איהר, בוירדי...

— בוירדי?

— יא, בוירדי... א. איהר ווייסט ניט ווער בוירדי איז — האט בערטא זיך נעכאפט און האט אזוי ווי געשמייכעלט אין איהר פארלעגנהייט — איך מיין די פרוי דארט, אין סעל...

— א... — האט זיך הערי א כאפ אין מיין צימער.

געמאן — יענע מיינט איהר?

— יא. יענע...

— וועל — האט הערי געזאגט — וואס ווייסט איהר וועגען איהר?

— א. איך ווייס זעהר ווייניג.

— זעהר ווייניג! — האט הערי אויסגערופען מיט כעס — איז וואס־זשע ווילט איהר פון מיר?

— איך מיין — האט בערטא זיך דערשראקען — אפשר קען איך מיט עפעס העלפען...

— קענט איהר די פרוי?

— א, יא, איך קען זי.

— שוין לאנג אז איהר קענט זי?

— זינט לעצטען ווינטער.

— ווי הייסט זי?

— דאס ווייס איך ניט.

— וואס הייסט איהר ווייסט ניט?

— זי האט מיר איהר נאמען ניט גע־וואלט זאגען.

— ניט געוואלט זאגען? — האט הערי איבערגעפרעגט — אבער איהר האט דאך ערשט פריהער יא אנגערופען א נא־מען.

— א, איהר מיינט בוירדי?

— זאל זיין בוירדי.

— אבער דאס איז ניט איהר נא־מען.

— ניט איהר נאמען?

— ניין, דאס האבען מיר אליין זי אזוי אנגעהויבען רופען — האט בערטא ערקלערט.

— מיר? ווער איז דער מיר? — האט הערי געפרעגט.

— איך און יענער מאן — האט בער־טא געענטפערט.

— אט דער. וועמען זי האט דער־שאסען.

— א, איהר האט געקענט יענעם מאן אויך?

— שור האב איך איהם געקענט.

— ער איז געווען אייער אן אייגע־נער?

— ניין, קיין אייגענער איז ער מיר ניט געווען.

— וואס דען איז ער אייך געווען?

— ער איז אמאל געווען מיין געליב־טער — האט בערטא געענטפערט איינ־פאך.

הערי האט זיך דערפיהלט אומאנגע־נעם, אבער ער האט געטראכט, אז די פרוי קען איהם אפשר צונויץ קומען.

— ווייסט איהר עפעס וועגען דעם מארד? — האט ער זי געפרעגט.

— געוויס ווייס איך — האט בערטא געזאגט — דאס איז פארגעקומען ביי מיר.

— ווי אזו... — האט הערי אויסגע־רופען — אין אייער צימער? קענט איהר מיר דערציילען ווי אזוי דאס איז גע־ווען?

— פינקי איז געווען שכור...

— פינקי?

— יענער, וועמען זי האט דערשא־סען...

— יא, יא, איך דערמאן זיך — האט הערי געזאגט.

— פינקי איז געווען שכור — האט בערטא ווידער אנגעהויבען.

— און דאן?

— דאן האט ער זיך געטשעפעט צו איהר, צו בוירדי.

— א, ער האט זיך געטשעפעט צו איהר... — האט הערי איבערגעגרעדט — וואס האט ער געוואלט פון איהר?

— ער האט זי געוואלט קושען.

— און זי האט זיך ניט געלאזט.

— א, איך פארשטעה — האט הערי געזאגט — דאן האט זי איהם דערשא־סען?

— ניין, ניט דאן.

— ניט דאן? ווען דען?

— שפעטער.

— אין זעלבען אווענט?

— יא, אין זעלבען אווענט.

— ער האט זיך ווידער געטשעפעט צו איהר?

— ניין, דאס מאל האט ער זי ניט געטשעפעט...

— וואס דען איז געווען? — האט הערי אויסגערופען מיט אומגעדולד.

— יו סי — האט בערטא געזאגט — פינקי האט זעהר ליעב געהאט געלט.

— וועל?

— ער איז געווען א גענגסטער...

— נו?

— ער איז א סך מאל געזעסען אין פריזאן.

— דאס ווייס איך.

— האט ער געוואלט, בוירדי זאל איהם זאגען ווער איהר מאן איז געווען.

— איהר מאן?

— יא, בוירדי'ס מאן.

— זי האט געהאט א מאן?

— שור, א טאכטער אויך.

— א טאכטער אויך.

— א טאכטער אויך?

— שור, אבער זי האט ניט געוואלט זאגען ווער זיי זענען.

— מיין גאט, מיין גאט! — האט הערי אויסגערופען און האט ווידער גענו־מען ווישען דעם שווייס וואס איז איהם ארויף אויף'ן שטערן — האט איהר עס דערציילט דעם דיסטריקט אטורני?

(ווערט פארגעזעצט)

שימערענדע האר!

דער וועג ווי אזוי מאדערנע האר־דרע־סערס ברענגען ארויס אין אייערע האר די ליעבליכע ליניען און קאנטורען, מאכט עס נויטיג איר זאלט האלטען די האר אין ריכטיגען צושטאנד.

מיליאנען ווייסען יעצט, אז דער שנעל־סטער וועג ווי אזוי צו געבען אייערע האר ניי לעבען און גלאנץ; ארויסצוברענגען דעם נאטירליכען קאליר, איז מיט דענ־דערין. עס איז אזוי ליכט צו נוצען עס; איר מאכט בלויז פייכט מיט דעם אייער בראש, יעדעס מאל וואס איר ארענזשירט אייערע האר.

דענדערין לעזט אויף דעם־קראסט פון דענדראף; שטעלט אפ די אויספאלענדע האר, און האלט דעם סקאלפ אין בעסטען צושטאנד. עס העלפט די האר צו וואק־סען לאנג, זיידיג, און גענוג; עס גיט זיי מער גלאנץ ווי ברוליאנטען. עס פאר־לייכטערט דאס ארענזשירען די האר, און האלט זיי אין פלאץ. די "וויוועס" קו־קען אויס שענער, און קוקען אויס שענער ווען געמאכט מיט דענדערין.

Danderine
The One Minute Hair Beautifier
At All Drug Stores - Thirty Five Cents

פארברענגט דעם קומענדען קריסט־מעס און ניי־יאר אין אייער גע־בורטס־לאנד. פארט מיט א קונארד שיף פון מאנטרעאל — באקוועמע קעבינס, געשמאקע מאלצייטען, גוטע באדינונג.

ספעציעלע קריסטמעס עקסקור־שאנס אויף דער שיף "אלאוניא". פארט אפ דעם 21־טען נאוועמבער צו צענטראל איירפע. ביליגע פרייזען צו אלע הויפט־שטעדט אין איירפע.

פאר אינפארמאציע פרעגט נאך אין אייער אייגענער שיפקארטען־אגענט, צו —

36 Wellington St. West
Toronto

CUNARD
Canadian Service

וועכענטליכע סיילינגס פון מאנטרעאל קיין איירפע ביז נאוו. 28, דאן פון האַ־ליפאקס.

הדסה
עקספאזישאן
לעצטער טאג

אויטאמאביל בילדינג - עקזיבישאן פארק
אן אויסשטעלונג פאר זיך אליין — עס איז ווערט צו באטראכטען

מוזיק - סחורות - טענץ

עסען און איפקלערונג

באזוכט עס היינט! אפען פון 1 נאכמיטאג

ווי אזוי צו פארען: — נעמט ספעדינע קארס ביז פליט סטריט, טראנספערס אויף ספעציעלע באסעס וועלכע פירען גלייך צום טיר.

איינטריט בלויז 25 סענט

הדסה עקספאזישאן קאמיטעט.

זאגט דיספעפטיקער וואס צו עסען

פארמיידט אומפארדייאונג, זויערען עסיד מאגען, הארץ־ברענעניש, גאז אין מאגען א. ז. וו.

אומפארדייאונג און פראקטיש אלע פארמען פון מאגען־טראבעל, זאגען מע־דיצינישע אויטאריטעטען, זענען אין 9 פאלען פון 10 צוליעב צופיעל הידרא־קלאריק עסיד אין מאגען. כראנישער "מא־גען עסיד" איז זייער געפערליך און ליי־דענדע דארפען טאן איינס פון די צוויי זאכען.

אדער זיי קענען אננעמען א באגרע־נעצטע און אפט אן אומאנגענעמע דיעטע, אויסמיידענדיג שפייז וואס שטימט ניט מיט זיי, וואס רייצט דעם מאגען, און שאפט דארטען איבעריגע זויערקייט. אדער זיי קענען עסען מיט שכל וואס זיי ווילען און שאפען א געגען־ווירקונג צום שעדליכען עסיד, זויערקייט, פארמירונג פון גאז, אדער פריציייטיגע זייערונג, דורך נעמען אביסעל ביסורייטעד מאגנעזיע, ביי די מאלצייטען.

עס איז פיעלייכט ניטא קיין בעסערע, זיכערער אדער מער פארלעסליכער מאגען אנטי־עסיד, ווי ביסורייטעד מאגנעזיע, און עס ווערט פיעל גענוצט פאר דעם צוועק. עס האט ניט קיין דירעקטע וויר־קונג אויפ'ן מאגען, און עס דארף ניט פארמייט ווערען. אבער א טיי־לעפעלע פונ'ם פאודער אדער א פאר פינף־גרעין טאבלעטען, גענומען אין אביסעל וואסער צוזאמען מיט'ן עסען, וועט נייטראליזי־רען די איבעריגע עסידס, וואס קען מעג־ליך זיין, און ניט דערלאזען די ווייטער־דיגע פארמירונג זייערע. דאס נעמט אוועק דאס גאנצע פאראורזאכען פונ'ם טרא־בעל, און דאס עסען ווערט פארדייט נא־טירליך און געזונט, און מאכט נוצלאז די פעפסין פילען אדער קינסטליכע פארדיי־אונגס־מיטלען.

קריגט פון אייער דראגיסט עטליכע אונצעס ביסורייטעד מאגנעזיע. פאר־לאנגט אדער פאודער אדער טאבלעטען. עס קומט קיינמאל ניט אין קיין ליקוויד, מילך אדער "סיטרייט", און אין דער ביסורייטעד פארם איז עס ניט קיין לעק־סאטיוו. פראבירט עס און עסט וואס איר ווילט ביי אייער נעקסטען מאלצייט, און זעהט צי עס איז ניט דער בעסטער ראט, וואס איר האט ווען געהאט וועגען "וואס צו עסען".

געשמאק

געפאקט פול מיט ווייכע, קרוכלע, ניט־צוריבענע סולטאנאס, וועלכע אנטהאלטען דעם פיינעם פלייוואר פון פרישען פרוכט.

Christie's Sultanas